

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnałna

Data opracowania 30.09.2015 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
tel. 22 464 23 15
faks 22 846 76 67

Internet: warszawa.stat.gov.pl

**BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2014 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Ogólne zasady finansów publicznych, gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, sprawozdawczości budżetowej oraz klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych regulują m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1115, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 119),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207, z późn. zm.).

Prezentowane dane w zakresie dochodów i wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

Przy przeliczaniu danych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

* *
*

Według stanu w dniu 1 stycznia 2014 r. w województwie mazowieckim było 37 powiatów, 5 miast na prawach powiatu oraz 314 gmin. Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. A zatem dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą 309 gmin, z czego 30 miało status gminy miejskiej, 51 status gminy miejsko-wiejskiej, a 228 – wiejskiej. W porównaniu z poprzednim rokiem 1 gmina (Mrozy) zmieniła status z wiejskiego na miejsko-wiejski.

Tabl. 1. Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r.

Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	Wynik	Dochody	Wydatki	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca	Wynik na 1 mieszkańca	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca
	w mln zł			2013 = 100		w zł			2013 = 100	
O g ó ł e m	32208,0	32056,4	151,6	109,7	109,0	x	x	x	x	x
Gminy.....	10545,3	10597,0	-51,6	106,4	107,0	3374	3390	-17	106,1	106,8
miejskie.....	2407,1	2353,1	54,0	107,7	106,6	3201	3129	72	107,5	106,3
miejsko-wiejskie.....	2962,3	3002,3	-40,0	104,9 ^a	105,8 ^a	3408	3454	-46	104,4 ^a	105,3 ^a
wiejskie.....	5175,9	5241,6	-65,7	106,6 ^a	108,0 ^a	3440	3484	-44	106,4 ^a	107,8 ^a
Miasta na prawach powiatu.....	16243,1	16002,5	240,6	112,1	110,2	7387	7277	109	111,7	109,8
Powiaty.....	2951,3	2950,1	1,2	105,9	105,3	944	944	0	105,6	105,0
Województwo.....	2468,2	2506,8	-38,6	114,0	114,4	464	471	-7	113,7	114,0

^a Wskaźnik dynamiki obliczony w warunkach porównywalnych.

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

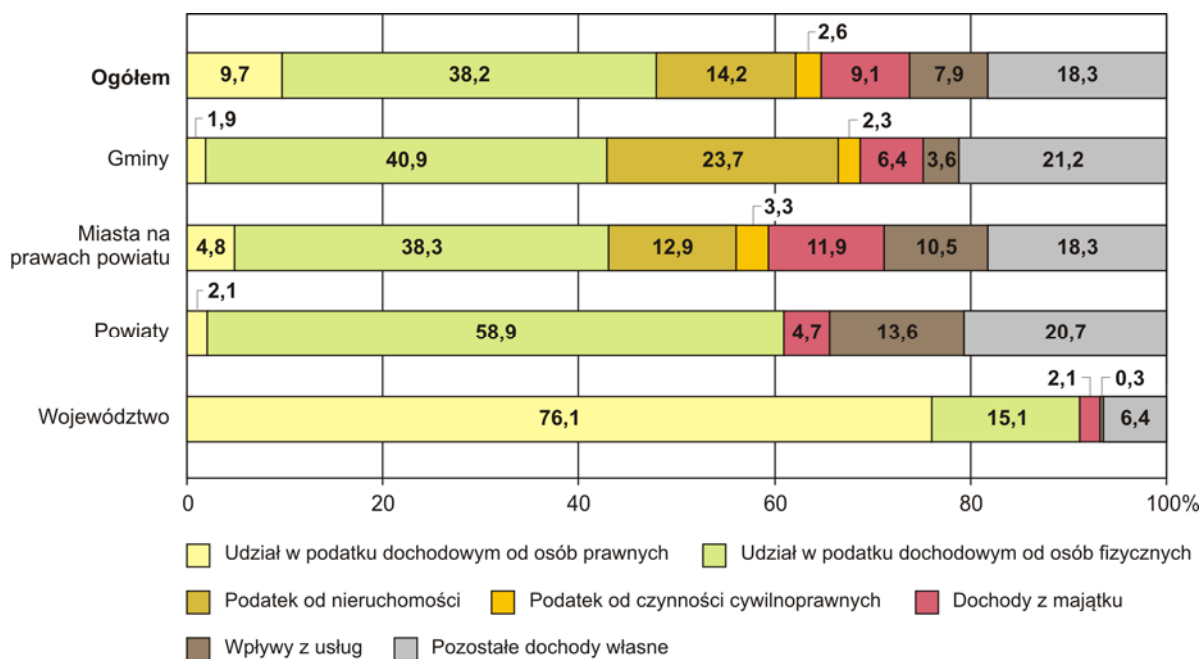
W 2014 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 32208,0 mln zł. Na tę kwotę w największym stopniu złożyły się dochody miast na prawach powiatu i gmin (z udziałem odpowiednio 50,4% i 32,7%), a w znacznie mniejszym – powiatów i województwa (9,2% i 7,7%).

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne – w 2014 r. wyniosły one 19880,8 mln zł, stanowiąc 61,7% dochodów ogółem (o 0,6 p. proc. mniej niż przed rokiem). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 71,5% i w budżecie województwa – 66,2%, mniejszy zaś w budżetach gmin – 52,9% i powiatów – 35,8%.

W dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). W 2014 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 7593,3 mln zł, a z tytułu udziału w CIT – 1923,3 mln zł, stanowiąc odpowiednio 38,2% i 9,7% dochodów własnych.

Porównując strukturę dochodów własnych według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że największy udział dochodów z podatku od osób fizycznych wystąpił w budżetach powiatów (58,9%), a z podatku od osób prawnych – w budżecie województwa (76,1%). Ponadto dla budżetów gmin i miast na prawach powiatu istotnym źródłem dochodów jest podatek od nieruchomości, stanowiący odpowiednio 23,7% i 12,9% dochodów własnych tych jednostek.

Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2014 r.

Oprócz dochodów własnych, w 2014 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęła subwencja ogólna z budżetu państwa w wysokości 6499,1 mln zł, tj. 20,2% ogółu dochodów. Największą część subwencji ogólnej (82,2%) stanowiła część oświatowa – 5344,2 mln zł. Subwencja ogólna miała największy udział w dochodach budżetów powiatów (39,7%), a najmniejszy – w budżecie województwa (5,0%).

Ponadto jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje w kwocie 5828,0 mln zł, z czego 2476,4 mln zł to dotacje z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji budżetowej¹. Łącznie dotacje stanowiły 18,1% ogółu dochodów, od 15,1% w budżetach miast na prawach powiatu do 28,8% w budżecie województwa.

W porównaniu z 2013 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 2854,8 mln zł, tj. o 9,7%. Wzrost dochodów odnotowano we wszystkich typach jednostek samorządu terytorialnego – relatywnie większy w budżecie województwa (o 14,0%) i w miastach na prawach powiatu (o 12,1%), natomiast mniejszy w gminach (o 6,4%) i w powiatach (o 5,9%).

¹ Kategoria dotacji z paragrafów 200 i 620 obejmuje dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Dochody ogółem wzrosły przede wszystkim dzięki zwiększeniu kwot dotacji z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji budżetowej – o 813,7 mln zł (o 48,9%) oraz dzięki większym dochodom z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – o 577,3 mln zł (o 8,2%). Znacznie wzrosły również dochody z majątku – o 252,1 mln zł (o 16,1%) i dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych – o 168,8 mln zł (o 398,7%).

Tabl. 2. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2014 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	32207988,4	10545323,0	2407099,7	2962283,7	5175939,7	16243079,2	2951337,5	2468248,8
Dochody własne	19880803,4	5581338,8	1563583,3	1774265,2	2243490,3	11608241,2	1057704,9	1633518,5
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	9516638,0	2383761,3	748182,1	799198,5	836380,7	4999437,2	644854,4	1488585,2
od osób prawnych	1923324,2	103435,5	27693,6	43261,6	32480,3	555276,8	22063,6	1242548,3
od osób fizycznych	7593313,9	2280325,8	720488,4	755936,9	803900,5	4444160,4	622790,8	246036,9
Podatek od nieruchomości	2819370,7	1323565,6	344703,2	446884,1	531978,3	1495805,0	x	x
Podatek rolny	154834,8	152441,0	1945,5	30248,1	120247,4	2393,8	x	x
Podatek od środków transportowych	185358,0	137961,1	33011,0	35056,3	69893,8	47396,9	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	507916,1	127286,2	37934,3	46776,5	42575,4	380629,9	x	x
Opłata skarbowa	130131,2	26509,0	12023,3	9685,3	4800,4	103622,1	x	x
Dochody z majątku	1818160,0	358264,7	126567,8	94535,5	137161,4	1375962,6	50147,4	33785,3
Wpływy z usług	1565861,4	200632,3	31924,1	58601,2	110107,1	1216912,9	144114,6	4201,6
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	110121,4	82206,3	11053,4	21700,3	49452,5	24041,7	3632,8	240,7
Dotacje	5828046,7	1947085,0	376012,3	472880,1	1098192,6	2447753,0	722806,4	710402,3
w tym:								
Z budżetu państwa	2901641,7	1397574,9	267239,3	353671,1	776664,5	849262,7	454708,6	200095,5
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	2068266,8	998008,2	174922,2	237650,1	585435,9	566734,5	320558,7	182965,4
własne	825535,7	397378,4	91861,5	114873,8	190643,1	277822,2	133205,0	17130,1
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	148888,4	27195,7	8666,5	5029,1	13500,1	66843,5	48114,3	6734,8
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	211090,5	21520,9	5426,2	2526,2	13568,4	177905,1	6129,4	5535,2
Z paragrafów 200 i 620 ^a	2476362,4	483243,4	93939,3	104591,1	284713,0	1352656,2	144661,3	495801,6
Subwencja ogólna z budżetu państwa	6499138,4	3016899,2	467504,1	715138,4	1834256,8	2187085,0	1170826,3	124327,9
W tym część oświatowa	5344208,9	2291078,4	452153,9	601367,6	1237556,9	2038161,5	916121,1	98847,9
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dochody własne	61,7	52,9	65,0	59,9	43,3	71,5	35,8	66,2
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	29,5	22,6	31,1	27,0	16,2	30,8	21,8	60,3
od osób prawnych	6,0	1,0	1,2	1,5	0,6	3,4	0,7	50,3
od osób fizycznych	23,6	21,6	29,9	25,5	15,5	27,4	21,1	10,0
Podatek od nieruchomości	8,8	12,6	14,3	15,1	10,3	9,2	x	x
Podatek rolny	0,5	1,4	0,1	1,0	2,3	0,0	x	x
Podatek od środków transportowych	0,6	1,3	1,4	1,2	1,4	0,3	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	1,6	1,2	1,6	1,6	0,8	2,3	x	x
Opłata skarbowa	0,4	0,3	0,5	0,3	0,1	0,6	x	x
Dochody z majątku	5,6	3,4	5,3	3,2	2,6	8,5	1,7	1,4
Wpływy z usług	4,9	1,9	1,3	2,0	2,1	7,5	4,9	0,2
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	0,3	0,8	0,5	0,7	1,0	0,1	0,1	0,0
Dotacje	18,1	18,5	15,6	16,0	21,2	15,1	24,5	28,8
w tym:								
Z budżetu państwa	9,0	13,3	11,1	11,9	15,0	5,2	15,4	8,1
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	6,4	9,5	7,3	8,0	11,3	3,5	10,9	7,4
własne	2,6	3,8	3,8	3,9	3,7	1,7	4,5	0,7
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	0,5	0,3	0,4	0,2	0,3	0,4	1,6	0,3
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	0,7	0,2	0,2	0,1	0,3	1,1	0,2	0,2
Z paragrafów 200 i 620 ^a	7,7	4,6	3,9	3,5	5,5	8,3	4,9	20,1
Subwencja ogólna z budżetu państwa	20,2	28,6	19,4	24,1	35,4	13,5	39,7	5,0
W tym część oświatowa	16,6	21,7	18,8	20,3	23,9	12,5	31,0	4,0

^a Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

W strukturze dochodów jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej główną pozycją są „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej”. Z tego źródła w 2014 r. pochodziło 45,5% ogółu dochodów (o 0,4 p. proc. mniej w stosunku do roku poprzedniego). Omawiane dochody najwyższy udział miały w budżecie województwa (60,7%), najniższy zaś w budżetach powiatów (24,4%). Ważnym źródłem dochodów są także „Różne rozliczenia”, które stanowiły średnio 22,2% (od 13,8% w budżetach miast na prawach powiatu do 39,8% w budżetach powiatów). Ponadto znaczny udział miały dochody z działu „Transport i łączność” (9,2%), „Gospodarka mieszkaniowa” (8,2%) oraz „Pomoc społeczna” (5,7%).

Tabl. 3. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2014 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
Ogółem	32207988,4	10545323,0	2407099,7	2962283,7	5175939,7	16243079,2	2951337,5	2468248,8
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	390518,2	272869,5	1246,6	35165,6	236457,3	138,7	5603,9	111906,1
Transport i łączność	2952021,4	130054,5	62265,2	28545,1	39244,2	2582439,8	143987,7	95539,4
Gospodarka mieszkaniowa	2631271,7	382170,0	146360,4	91356,5	144453,1	2126826,2	87651,5	34624,0
Działalność usługowa	116424,1	25806,3	9183,6	2034,1	14588,7	25943,5	52916,6	11757,6
Administracja publiczna	248843,2	95513,1	13976,1	32180,6	49356,5	76117,3	57250,8	19962,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	326528,7	22660,6	1373,3	10609,9	10677,5	165152,6	138715,5	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	14651051,7	4474891,1	1280106,4	1470268,1	1724516,7	7958521,9	718808,0	1498830,6
Różne rozliczenia	7152063,2	3085670,2	472930,4	741387,5	1871352,3	2242284,1	1175202,1	648906,8
Oświata i wychowanie	589649,6	333554,0	80459,0	83377,4	169717,6	193947,6	57217,8	4930,2
Ochrona zdrowia	205758,8	979,8	258,6	121,0	600,3	61860,1	132506,3	10412,6
Pomoc społeczna	1824292,5	1047136,2	209384,1	262337,7	575414,3	504878,4	264709,6	7568,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	177228,5	40260,6	12339,4	9403,5	18517,7	60503,1	70210,9	6253,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	73669,2	37507,2	6015,5	7799,2	23692,4	21824,6	14075,3	262,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	548819,2	385011,3	79439,5	133490,5	172081,3	148420,1	11303,9	4083,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	55115,9	34531,6	3215,4	16580,7	14735,5	14614,7	4382,3	1587,3
Kultura fizyczna	86820,9	57595,7	12801,5	19939,7	24854,5	26942,6	2282,7	—
W odsetkach								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	2,6	0,1	1,2	4,6	0,0	0,2	4,5
Transport i łączność	9,2	1,2	2,6	1,0	0,8	15,9	4,9	3,9
Gospodarka mieszkaniowa	8,2	3,6	6,1	3,1	2,8	13,1	3,0	1,4
Działalność usługowa	0,4	0,2	0,4	0,1	0,3	0,2	1,8	0,5
Administracja publiczna	0,8	0,9	0,6	1,1	1,0	0,5	1,9	0,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,0	0,2	0,1	0,4	0,2	1,0	4,7	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	45,5	42,4	53,2	49,6	33,3	49,0	24,4	60,7
Różne rozliczenia	22,2	29,3	19,6	25,0	36,2	13,8	39,8	26,3
Oświata i wychowanie	1,8	3,2	3,3	2,8	3,3	1,2	1,9	0,2
Ochrona zdrowia	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	4,5	0,4
Pomoc społeczna	5,7	9,9	8,7	8,9	11,1	3,1	9,0	0,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,6	0,4	0,5	0,3	0,4	0,4	2,4	0,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	0,4	0,2	0,3	0,5	0,1	0,5	0,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,7	3,7	3,3	4,5	3,3	0,9	0,4	0,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,3	0,1	0,6	0,3	0,1	0,1	0,1
Kultura fizyczna	0,3	0,5	0,5	0,7	0,5	0,2	0,1	—

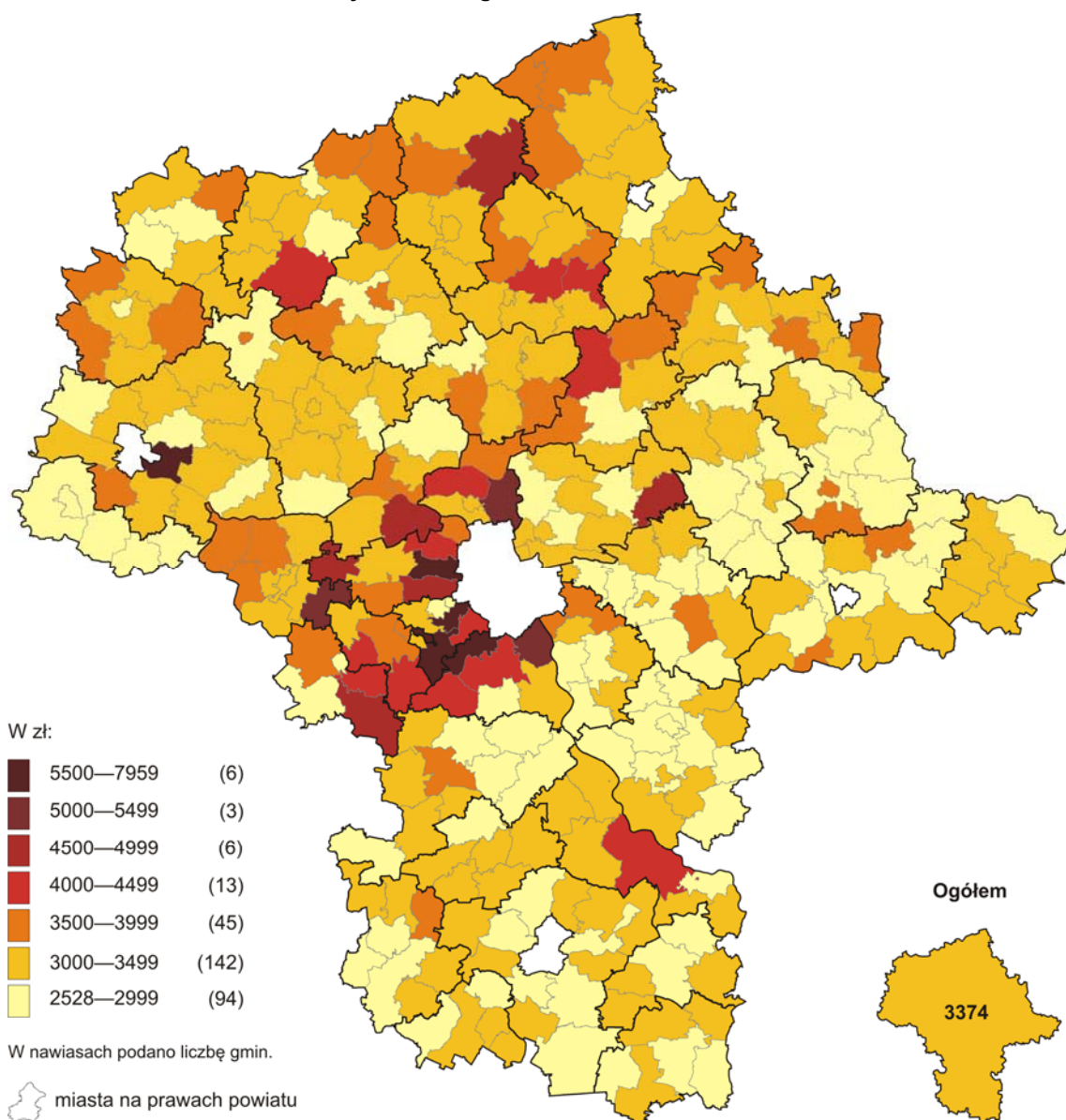
Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą (i to znacznie) wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. [patrz tabl. 1]

Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2014 r. kształtowała się na poziomie 3374 zł, przy czym w gminach wiejskich był on o 239 zł wyższy niż w gminach miejskich i o 32 zł wyższy niż w gminach miejsko-wiejskich. Stosunkowo najwyższy dochód odnotowano w gminach: Lesznów (7959 zł), Podkowa Leśna (6578 zł) i Nadarzyn (6185 zł), najniższy zaś wystąpił w gminach: Joniec (2528 zł) i Solec nad Wisłą (2535 zł). Z powyższego wynika, że dochody gminy o najwyższych *per capita* dochodach były 3-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach.

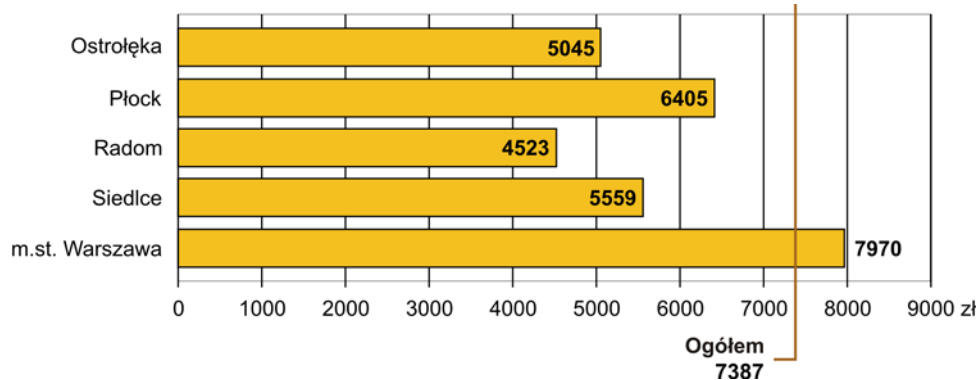
Z budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 7387 zł dochodów – od 4523 zł w Radomiu do 7970 zł w m.st. Warszawie.

Dochody ogółem budżetów powiatów wyniosły średnio 944 zł na 1 mieszkańca. Relatywnie najwyższe były w powiatach: przysuskim (1776 zł) i przasnyskim (1564 zł), a najniższe w: siedleckim (589 zł) i nowodworskim (678 zł).

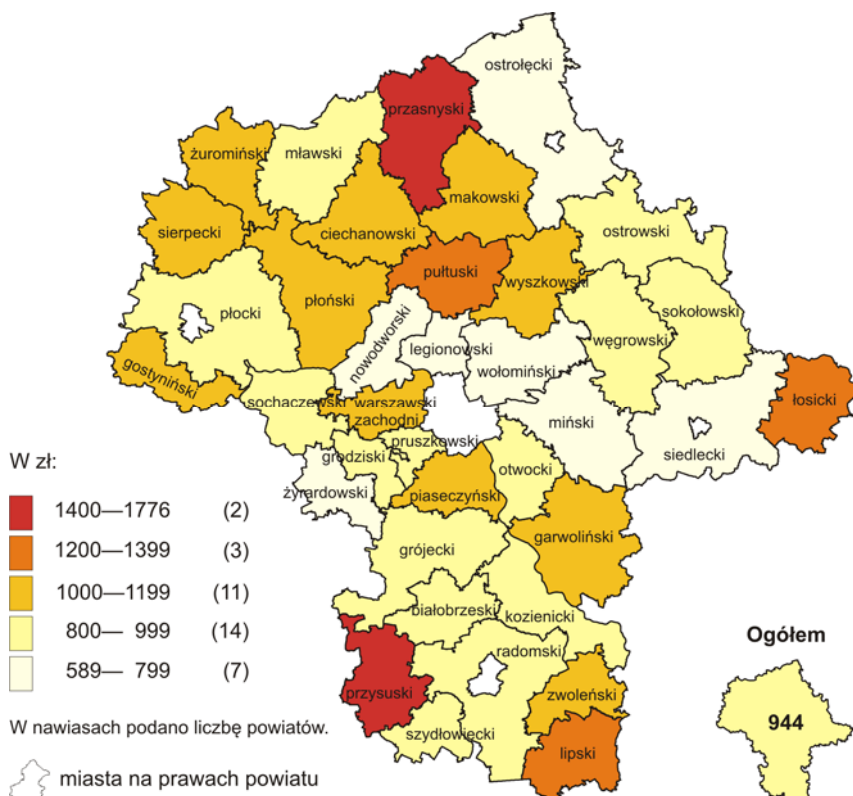
Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2014 r.

Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2014 r.

Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2014 r.

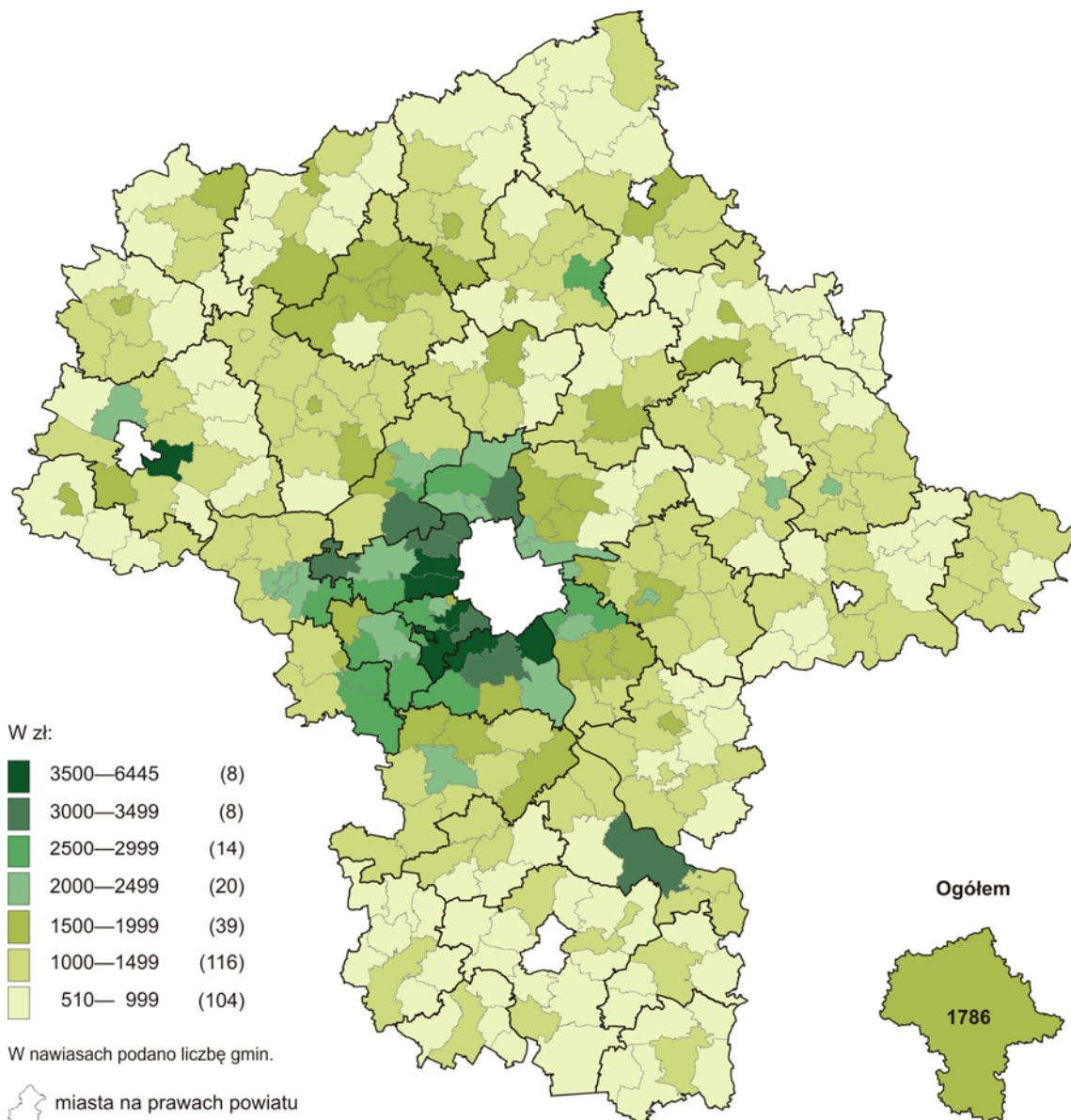
Poza wymienionymi kwotami na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadało przeciętnie 464 zł dochodów ogółem, z czego 307 zł to dochody własne.

Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2014 r. na średnim poziomie 1786 zł; o 588 wyższym w gminach miejskich niż w wiejskich. Stosunkowo największe dochody własne odnotowano w gminach: Lesznowola (6445 zł), Nadarzyn (4889 zł) i Stare Babice (4883 zł), najniższe natomiast w gminach: Lutocin (510 zł), Rusinów (537 zł) i Mirów (549 zł). Dochody własne gminy o najwyższych *per capita* dochodach własnych były niemal 13-krotnie wyższe niż analogiczne dochody w gminie o najniższym wskaźniku.

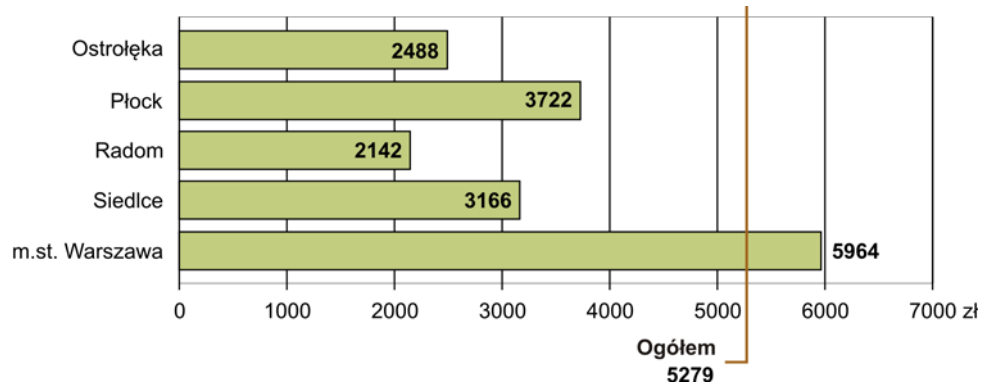
W miastach na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało średnio 5279 zł dochodów własnych – najmniej w Radomiu (2142 zł), a najwięcej w m.st. Warszawie (5964 zł).

Z kolei w powiatach na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 338 zł dochodów własnych. Stosunkowo najwyższe dochody własne miały powiaty: piaseczyński (670 zł), warszawski zachodni (575 zł) i pruszkowski (531 zł), najniższe zaś powiaty: łosicki (172 zł) i siedlecki (174 zł).

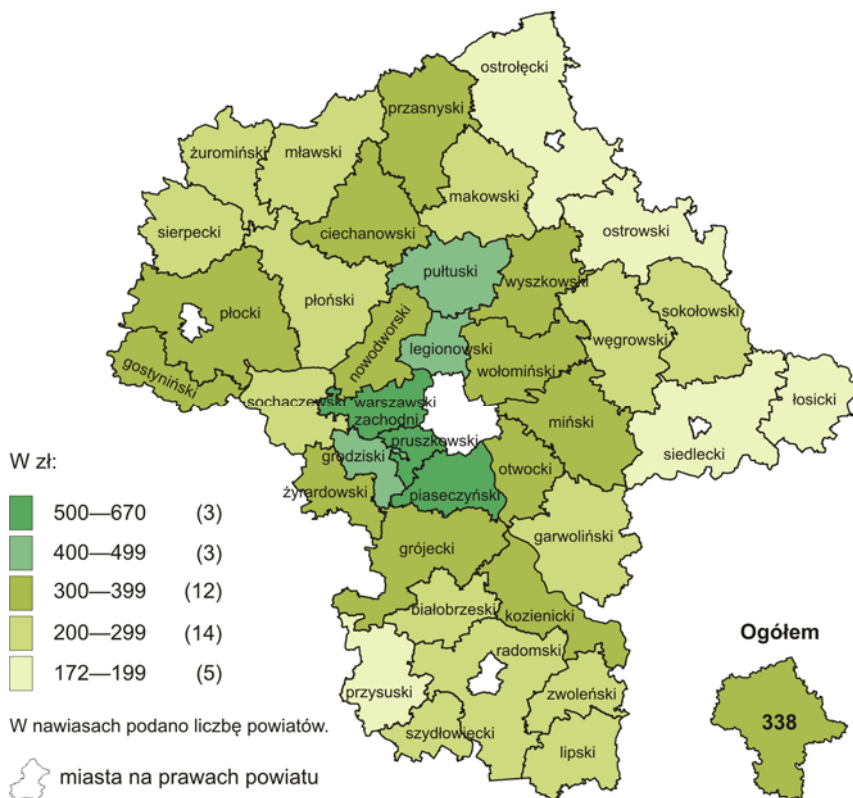
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2014 r.

Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2014 r.

Dochody własne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2014 r.

WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2014 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 32056,4 mln zł, z czego 49,9% stanowiły wydatki miast na prawach powiatu, 33,1% – wydatki gmin, 9,2% – powiatów, a 7,8% – województwa.

Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego są wydatki bieżące – w 2014 r. wyniosły one 26128,9 mln zł, stanowiąc 81,5% wydatków ogółem. Z tej kwoty najczęściej przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (10335,1 mln zł) oraz na zakup materiałów i usług (7652,5 mln zł). Wymienione rodzaje wydatków stanowiły odpowiednio 32,2% i 23,9% ogółu wydatków. Na inwestycje przeznaczono 5815,3 mln zł (18,1% wydatków ogółem), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych.

Porównując strukturę wydatków według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w budżetach powiatów (83,1%), najniższy zaś w budżecie województwa (76,7%). Na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stosunkowo najczęściej wydano z budżetów powiatów (łącznie 48,4% wydatków ogółem), a najmniej z budżetu województwa (13,2%). Zakup materiałów i usług stanowił największe obciążenie dla miast na prawach powiatu (31,5% wydatków ogółem), a najmniejsze dla budżetu województwa (8,5%). W budżecie województwa istotną pozycją po stronie wydatków były dotacje (z udziałem 22,4%). Ten rodzaj wydatków stanowił tylko 5,9% ogółu wydatków gmin. Na inwestycje stosunkowo najczęściej wydatkowano z budżetu województwa (23,3%), a najmniej z budżetów powiatów (16,8%).

W 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 2645,0 mln zł (o 9,0%). Większy niż przeciętnie wzrost odnotowano w budżecie województwa (o 14,4%) i w budżetach miast na prawach powiatu (o 10,2%), natomiast mniejszy wzrost w budżetach gmin i powiatów (odpowiednio o 7,0% i o 5,3%).

Z kolei rozpatrując dynamikę wydatków według rodzajów można stwierdzić, że wydatki bieżące wzrosły o 6,4% (o 1572,6 mln zł), a wydatki majątkowe o 22,1% (o 1072,4 mln zł), w tym inwestycyjne o 24,0% (o 1126,1 mln zł). Wzrost wydatków bieżących wynikał przede wszystkim ze zwiększenia kwot przeznaczonych na zakup materiałów i usług – o 815,5 mln zł (o 11,9%) oraz na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – o 354,2 mln zł (o 3,5%).

Tabl. 4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2014 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	32056401,6	10596957,8	2353079,0	3002269,7	5241609,1	16002497,1	2950125,9	2506820,8
Wydatki bieżące	26128853,6	8580576,1	1991076,7	2410651,8	4178847,7	13174461,7	2451907,4	1921908,3
w tym:								
Dotacje	2410161,1	620096,9	208836,0	206794,0	204466,9	1044641,9	184393,0	561029,3
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1951192,8	1234205,5	239689,8	307898,1	686617,7	596711,3	96034,6	24241,4
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	19643449,2	6548755,9	1510574,1	1833702,5	3204479,3	10421921,2	2039220,0	633552,2
w tym:								
wynagrodzenia	8736858,1	3431170,1	799183,7	934245,2	1697741,2	3802707,4	1222919,5	280061,1
pochodne od wynagrodzeń ^a	1598220,9	655266,5	149794,1	175651,4	329821,0	687009,3	205386,4	50558,7
zakup materiałów i usług	7652508,1	2009297,2	475597,3	605891,9	927808,0	5034726,9	396611,0	211872,9
Na obsługę długu publicznego..	526664,1	106346,5	27446,1	32673,1	46227,3	332481,2	24400,9	63435,5
Wydatki majątkowe	5927548,1	2016381,7	362002,3	591617,9	1062761,5	2828035,3	498218,5	584912,5
W tym inwestycyjne ^b	5815279,6	1986455,1	343361,3	580838,3	1062255,6	2749891,4	495868,5	583064,5
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wydatki bieżące	81,5	81,0	84,6	80,3	79,7	82,3	83,1	76,7
w tym:								
Dotacje	7,5	5,9	8,9	6,9	3,9	6,5	6,3	22,4
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6,1	11,6	10,2	10,3	13,1	3,7	3,3	1,0
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	61,3	61,8	64,2	61,1	61,1	65,1	69,1	25,3
w tym:								
wynagrodzenia	27,3	32,4	34,0	31,1	32,4	23,8	41,5	11,2
pochodne od wynagrodzeń ^a	5,0	6,2	6,4	5,9	6,3	4,3	7,0	2,0
zakup materiałów i usług	23,9	19,0	20,2	20,2	17,7	31,5	13,4	8,5
Na obsługę długu publicznego..	1,6	1,0	1,2	1,1	0,9	2,1	0,8	2,5
Wydatki majątkowe	18,5	19,0	15,4	19,7	20,3	17,7	16,9	23,3
W tym inwestycyjne ^b	18,1	18,7	14,6	19,3	20,3	17,2	16,8	23,3

^a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział miały „Oświata i wychowanie” (26,7%) oraz „Transport i łączność” (23,5%). Wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” były największym obciążeniem dla budżetów gmin i powiatów (stanowiąc odpowiednio 38,4% i 28,6% wydatków ogółem), natomiast wydatki w dziale „Transport i łączność” – dla budżetów miast na prawach powiatu i dla budżetu województwa (odpowiednio 33,2% i 31,9%).

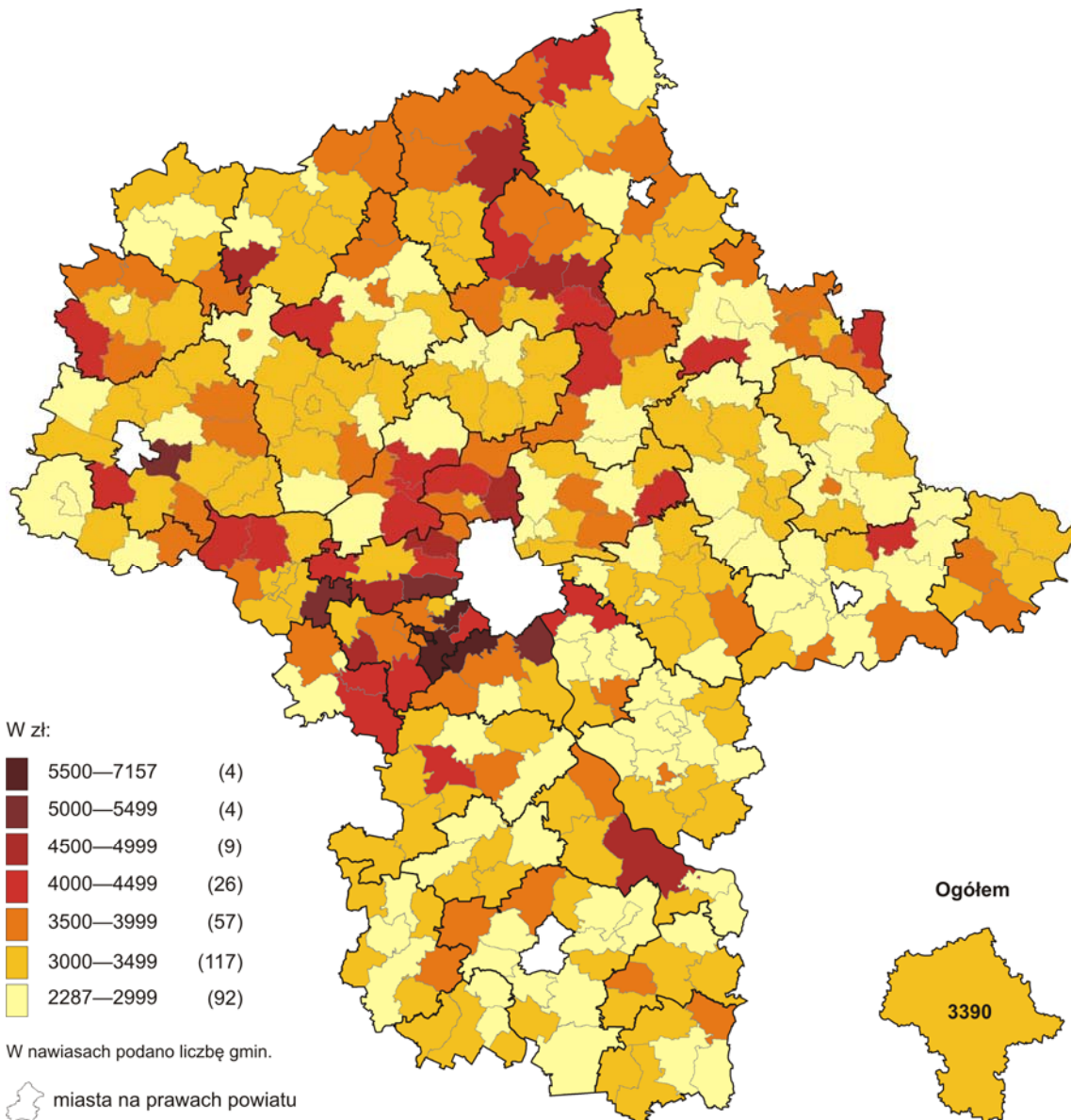
Ważną pozycję w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego zajmuje również dział „Pomoc społeczna” ze średnim udziałem 8,8% oraz „Administracja publiczna” – 8,2%. Dla budżetów gmin znacznym obciążeniem były wydatki w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (9,0% wydatków ogółem), dla budżetów miast na prawach powiatu – wydatki w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” (8,4%), a dla budżetów powiatów – w dziale „Edukacyjna opieka wychowawcza” (7,1%) oraz „Ochrona zdrowia” (5,2%). Z budżetu województwa stosunkowo dużo wydatkowano na „Różne rozliczenia” (25,6%), „Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego” (7,2%) oraz „Rolnictwo i łowiectwo” (5,6%).

Tabl. 5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2014 r.

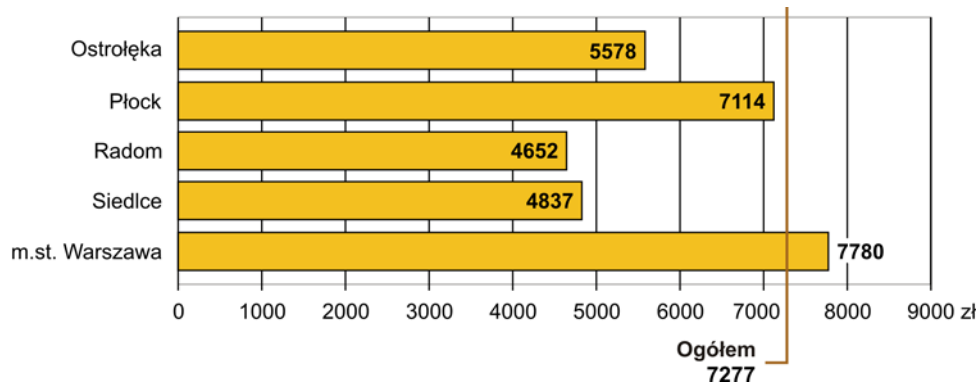
Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	32056401,6	10596957,8	2353079,0	3002269,7	5241609,1	16002497,1	2950125,9	2506820,8
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	591591,5	447025,8	1388,3	70525,3	375112,1	195,5	3329,3	141040,9
Transport i łączność	7541965,8	975851,7	247563,4	273741,7	454546,5	5305069,4	460861,1	800183,6
Gospodarka mieszkaniowa...	1703091,3	300397,8	108335,3	107443,3	84619,2	1351481,9	36337,3	14874,2
Działalność usługowa	168175,6	47990,1	14203,4	10041,4	23745,3	56321,9	34363,2	29500,5
Administracja publiczna	2637466,5	1129638,0	227274,2	293159,9	609203,9	972827,9	351325,0	183675,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	611751,0	145719,6	26421,6	46911,2	72386,8	320702,7	145328,7	—
Obsługa długu publicznego ^a	526985,7	106526,5	27496,1	32765,2	46265,2	332622,2	24401,5	63435,5
Różne rozliczenia	1582539,7	67000,3	1983,3	34351,2	30665,8	768791,5	106045,5	640702,4
Oświata i wychowanie	8543426,3	4073328,5	904603,2	1129957,2	2038768,1	3499349,3	842387,6	128361,0
Ochrona zdrowia	643054,4	70395,2	18813,5	24128,7	27453,0	311106,6	153699,5	107853,0
Pomoc społeczna	2808426,6	1368592,6	308862,7	357744,3	701985,6	1022893,2	393355,2	23585,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	423809,3	59226,3	18562,0	18701,2	21963,2	179734,0	133935,7	50913,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	801085,4	132615,2	32147,5	35696,3	64771,3	438546,1	209333,0	20591,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1603325,3	951201,9	224433,9	328107,5	398660,5	641359,6	4992,8	5771,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1017284,5	349985,5	82288,6	128672,2	139024,8	466502,0	20093,8	180703,1
Kultura fizyczna	446146,4	247739,0	86452,0	86239,7	75047,3	189201,0	8848,6	357,9
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,8	4,2	0,1	2,3	7,2	0,0	0,1	5,6
Transport i łączność	23,5	9,2	10,5	9,1	8,7	33,2	15,6	31,9
Gospodarka mieszkaniowa...	5,3	2,8	4,6	3,6	1,6	8,4	1,2	0,6
Działalność usługowa	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5	0,4	1,2	1,2
Administracja publiczna	8,2	10,7	9,7	9,8	11,6	6,1	11,9	7,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9	1,4	1,1	1,6	1,4	2,0	4,9	—
Obsługa długu publicznego ^a	1,6	1,0	1,2	1,1	0,9	2,1	0,8	2,5
Różne rozliczenia	4,9	0,6	0,1	1,1	0,6	4,8	3,6	25,6
Oświata i wychowanie	26,7	38,4	38,4	37,6	38,9	21,9	28,6	5,1
Ochrona zdrowia	2,0	0,7	0,8	0,8	0,5	1,9	5,2	4,3
Pomoc społeczna	8,8	12,9	13,1	11,9	13,4	6,4	13,3	0,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	1,3	0,6	0,8	0,6	0,4	1,1	4,5	2,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,5	1,3	1,4	1,2	1,2	2,7	7,1	0,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,0	9,0	9,5	10,9	7,6	4,0	0,2	0,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,2	3,3	3,5	4,3	2,7	2,9	0,7	7,2
Kultura fizyczna	1,4	2,3	3,7	2,9	1,4	1,2	0,3	0,0

^a Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

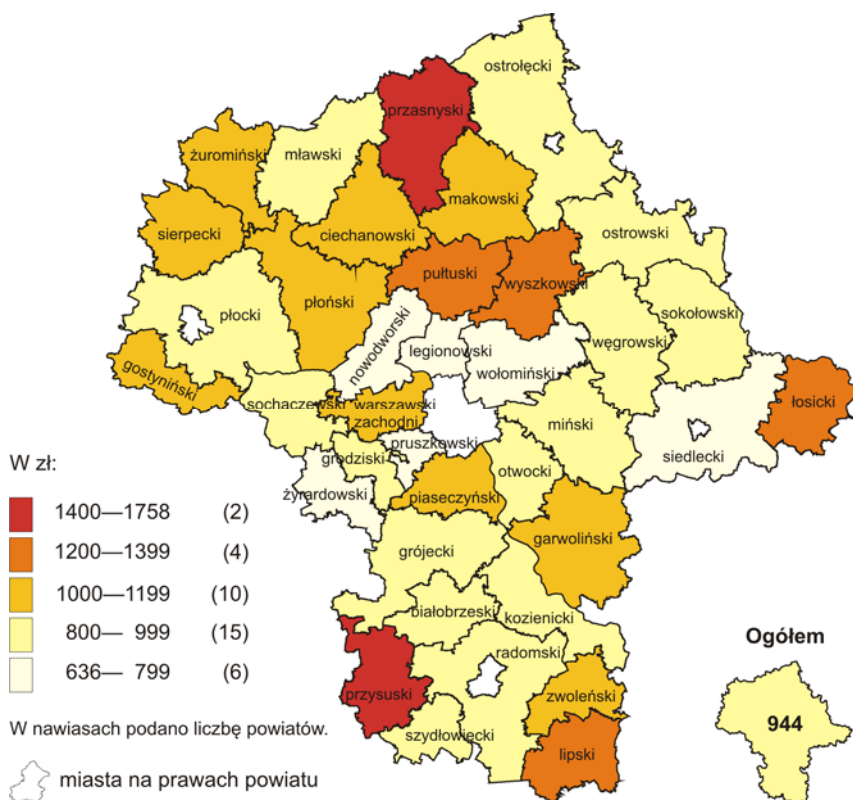
Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2014 r.

Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2014 r.

Wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2014 r.

W 2014 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 3390 zł, przy czym w gminach wiejskich były średnio o 355 zł wyższe niż w gminach miejskich i o 30 zł wyższe niż w gminach miejsko-wiejskich. Stosunkowo największe wydatki poniosły gminy: Lesznowola (7157 zł), Nadarzyn (6692 zł) i Podkowa Leśna (6237 zł), najmniej zaś wydatkowały gminy: Gostynin (gmina miejska; 2287 zł) i Solec nad Wisłą (2391 zł). Warto również dodać, że w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina o najwyższych wydatkach przeznaczyła 3 razy wyższą kwotę niż gmina, w której wydatki były najniższe.

Z kolei wydatki inwestycyjne gmin województwa mazowieckiego wyniosły średnio 636 zł na 1 mieszkańca. Na inwestycje ze swego budżetu relatywnie najwięcej przeznaczyły gminy: Teresin (2171 zł) i Nadarzyn (2017 zł), a najmniej gminy: Wierzbo (35 zł) i Sieciechów (56 zł). Porównując wydatki inwestycyjne poszczególnych gmin *per capita* można stwierdzić znaczne dysproporcje – relacja między najwyższymi i najniższymi wydatkami ma się jak 61 : 1.

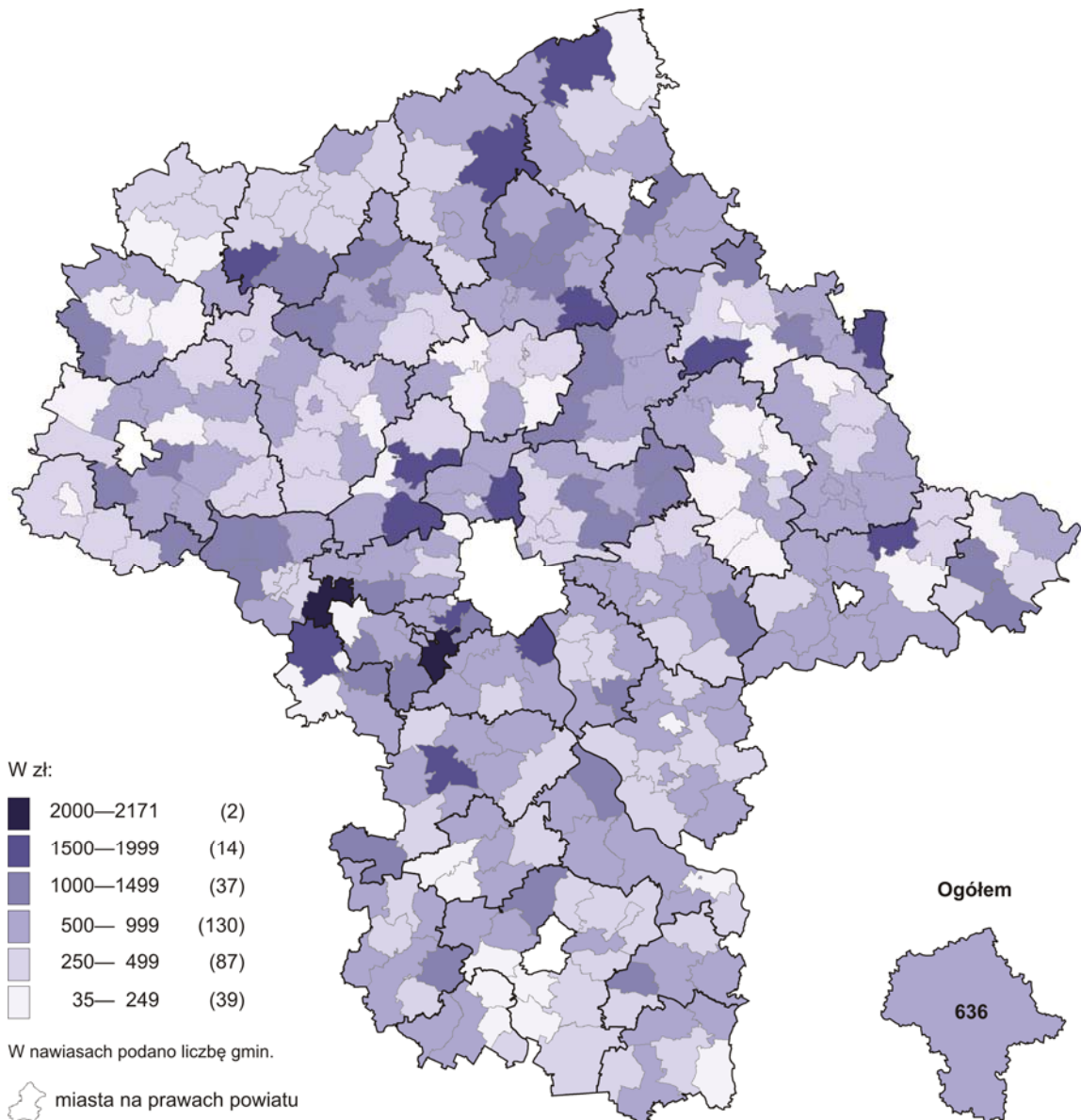
Przeciętne wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 7277 zł, w tym wydatki inwestycyjne wyniosły 1251 zł. Najwyższe wydatki *per capita*, zarówno ogółem, jak i inwestycyjne poniosło m.st. Warszawa (odpowiednio 7780 zł i 1360 zł), a najniższe – miasto Radom (odpowiednio 4652 zł i 766 zł) i Siedlce (odpowiednio 4837 zł i 479 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów wyniosły w 2014 r. przeciętnie 944 zł na 1 mieszkańca. Stosunkowo najwyższe wydatki odnotowano w powiatach: przasnyskim (1758 zł) i przysuskim (1752 zł), a najniższe w: siedleckim (636 zł) i nowodworskim (675 zł).

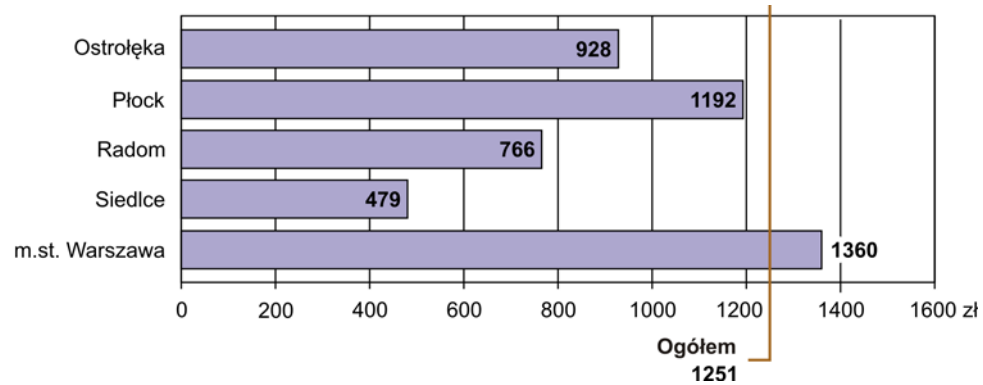
Nieco inaczej w układzie terytorialnym przedstawiały się wydatki inwestycyjne z budżetów powiatów – najwyższe odnotowano w powiecie przasnyskim (789 zł na 1 mieszkańca), a najniższe w: żyrardowskim (37 zł), gostynińskim (40 zł) i białobrzeskim (44 zł). Średni poziom tego miernika dla powiatów województwa mazowieckiego wyniósł 159 zł.

Ponadto na każdego mieszkańca z budżetu województwa wydatkowano przeciętnie 471 zł, z czego 110 zł przeznaczono na inwestycje.

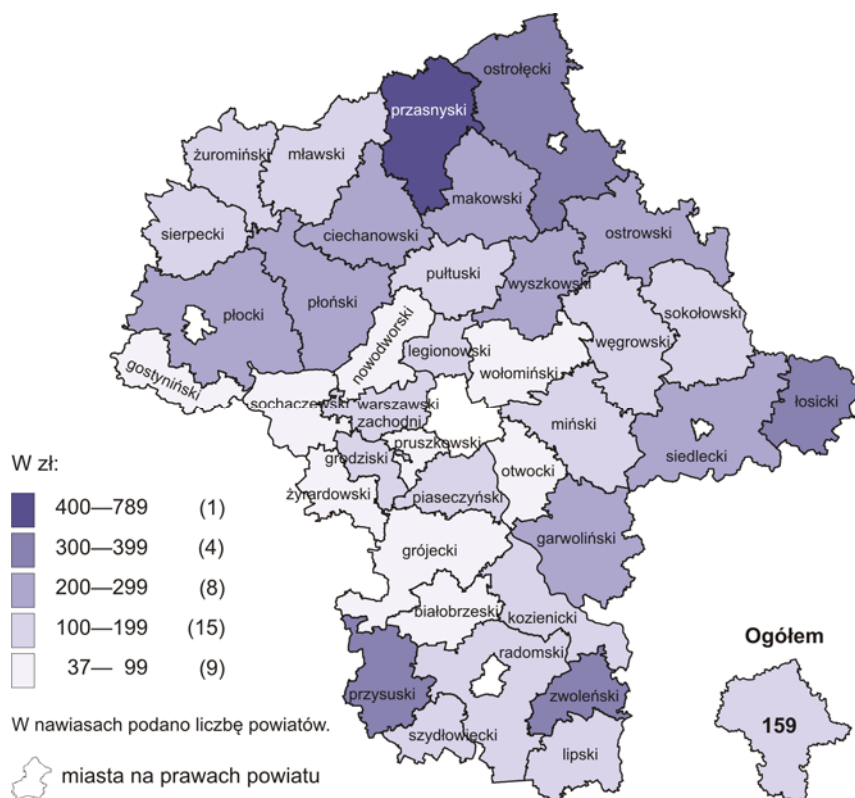
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2014 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2014 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2014 r.

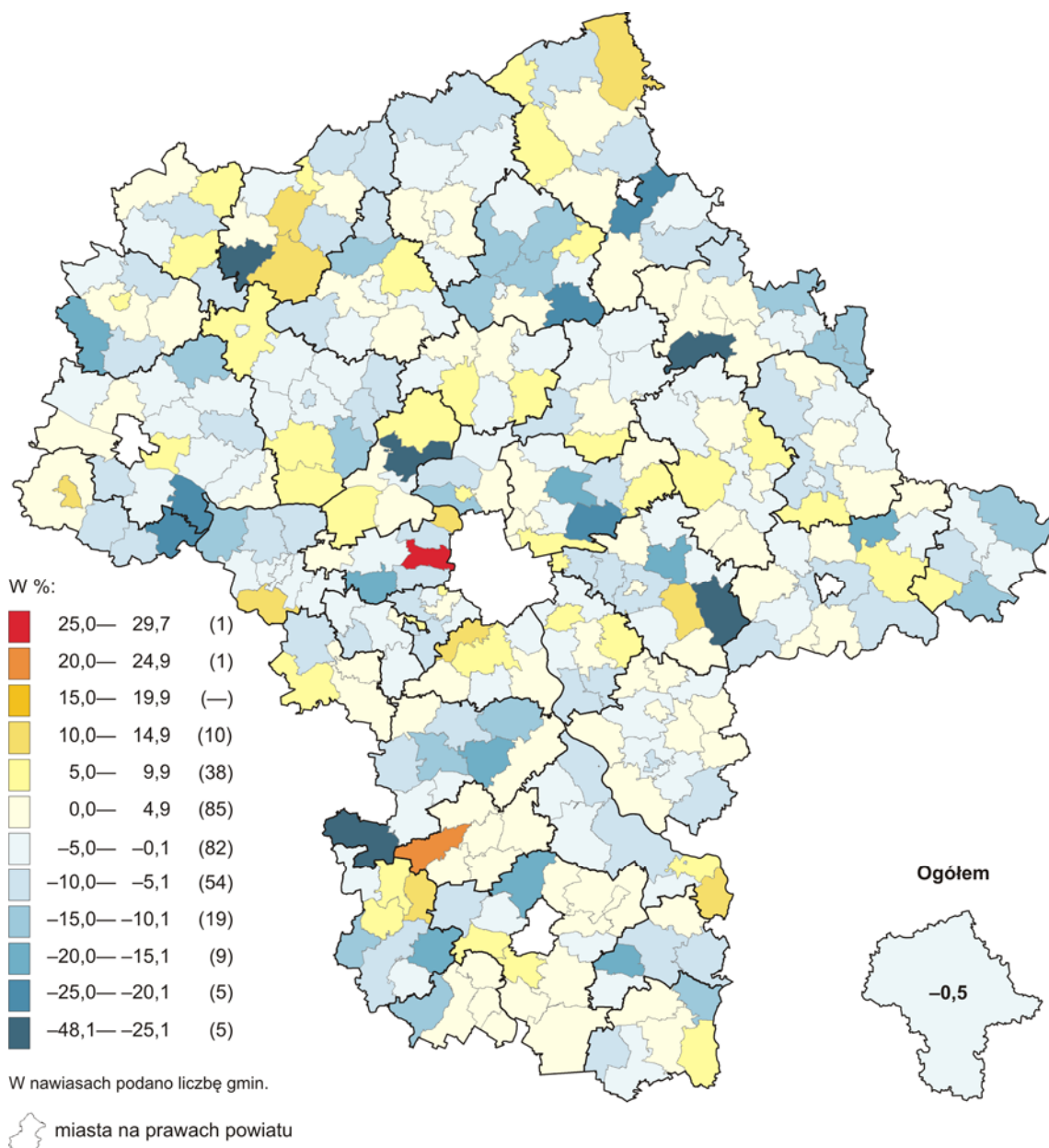

WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

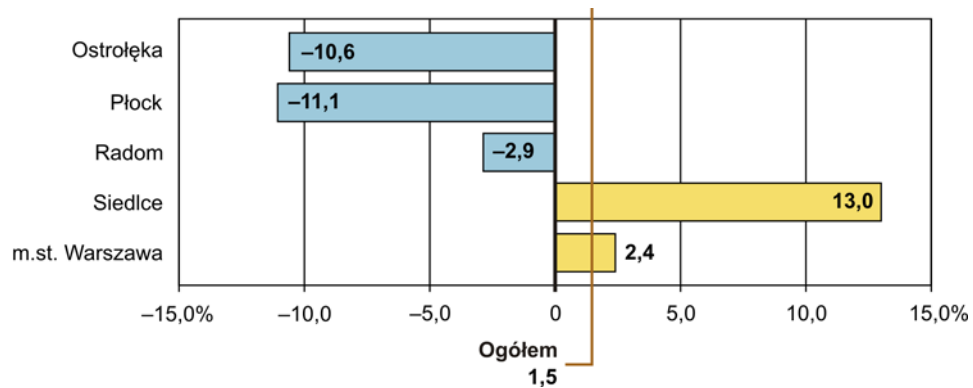
W 2014 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 151,6 mln zł (podczas gdy w 2013 r. był deficyt 58,2 mln zł). Na tę kwotę złożyła się nadwyżka budżetowa miast na prawach powiatu (240,6 mln zł) i powiatów (1,2 mln zł) oraz deficyt budżetów gmin (51,6 mln zł) i województwa (38,6 mln zł). W porównaniu z rokiem poprzednim deficyt budżetu województwa był wyższy o 43,4%. Budżety gmin miały w 2014 r. wynik ujemny, podczas gdy przed rokiem – dodatni, natomiast budżety miast na prawach powiatu i budżety powiatów – odwrotnie.

Na 352 funkcjonujące w naszym województwie jednostki samorządu terytorialnego w 158 wystąpiła nadwyżka budżetowa, co stanowiło 44,9% ogółu. Dla 105 jednostek relacja nadwyżki do wykonanych dochodów nie przekroczyła 5%, a w przypadku 14 jednostek wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt odnotowały 194 jednostki, przy czym w 41 deficyt przekraczał 10% dochodów. Spośród jednostek z deficytem budżetowym najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji deficytu do dochodów poniżej 5%; ich udział wyniósł 47,9%. Szczegółowy rozkład poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego według wielkości nadwyżki/deficytu budżetowej przedstawiają poniższe wykresy.

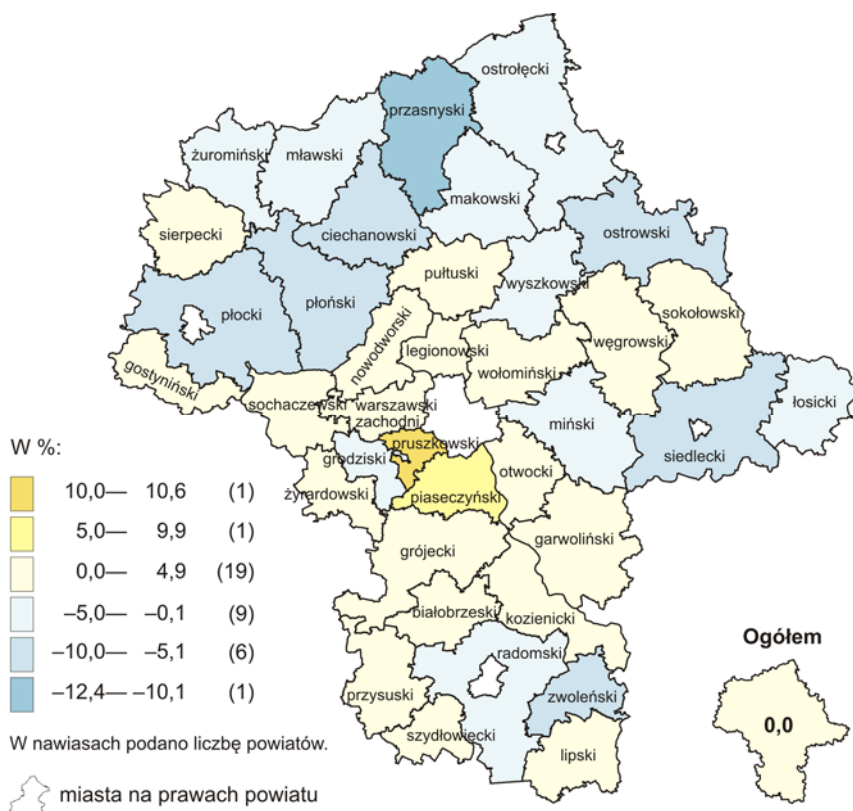
Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2014 r.

Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2014 r.

Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2014 r.

Spośród 309 gmin województwa mazowieckiego w 174 wydatki przekroczyły dochody, a w 135 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin z relatywnie największym defycytem należały: Radzanów (powiat mławski), w której wydatki przewyższyły dochody o 48,1%, Brok z defycytem rzędu 28,9% oraz Mrozy – 28,8%. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do swoich dochodów – nadwyżkę budżetową należały: Stare Babice (relacja 29,7%) oraz Wyśmierzyce (21,9%).

W 2014 r. miasta Siedlce i Warszawa miały nadwyżkę budżetową (w wysokości odpowiednio 13,0% i 2,4% ogółu dochodów), natomiast pozostałe miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt – relatywnie największy był on w Płocku (11,1%).

Wśród 37 powiatów naszego województwa w 21 wystąpiła nadwyżka budżetowa, a w 16 odnotowano deficyt. Stosunkowo największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat pruszkowski (10,6% ogółu dochodów), natomiast największy deficyt wystąpił w powiecie przasnyskim (gdzie wydatki o 12,4% przekroczyły dochody).

Budżet województwa zamknął się w 2014 r. defycytem rzędu 1,6% ogółu dochodów.